

Центральноукраїнський національний технічний університет

Кафедра експлуатації та ремонту машин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-
педагогічної роботи
Андрій КИРИЧЕНКО
08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НЗП2. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

(назва спеціалізації)

Факультет економічний

(назва факультету)

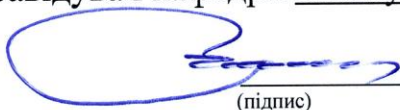
2024-2025 навчальний рік

Розробник: ОСІН Руслан Анатолійович, доцент кафедри експлуатації та ремонту машин, кандидат технічних наук, доцент

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри експлуатації та ремонту машин
Протокол від “30” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри експлуатації та ремонту машин

(підпис)

Сергій МАГОПЕЦЬ

(прізвище та ініціали)

Декан факультету економічний

(підпис)

Наталія ШАЛІМОВА

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: <u>07 «Управління та адміністрування»</u>	Загальної підготовки	
Загальна кількість годин – 60	Спеціальність: <u>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u> Освітня програма: <u>«Фінанси, банківська справа та страхування»</u>	Рік підготовки	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1,8	Освітній рівень: <u>другий (магістерський)</u>	Лекції	
		16 год.	2 год.
		Практичні	
		16 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		28 год.	56 год.
Вид контролю			
залік	залік		

Мова навчання _____ українська _____

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Цивільний захист» є формування у студентів системних компетенцій та знань, необхідних для вирішення питань цивільного захисту у відповідній виробничій сфері та повсякденній діяльності, здатності впроваджувати досягнення науково-технічного прогресу та інноваційні проекти, що спрямовані на попередження та відвернення надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання, ліквідацію їх наслідків та оперативне надання допомоги потерпілим.

Завдання дисципліни «Цивільний захист» передбачає засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування НС, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Передумови для вивчення дисципліни: особливі вимоги відсутні, але ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо здобувач володіє знаннями з Безпеки життєдіяльності, Охорони праці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Інтегральну компетентність ІК

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК10. Знання та розуміння правових основ цивільного захисту, дотримання основних принципів його забезпечення.

Програмні результати навчання

ПР14. Досліджувати, аналізувати та ідентифікувати небезпеки навколишнього середовища, класифікувати надзвичайні ситуації, здійснювати їх прогнозування. Розробляти заходи з превентивного та аварійного планування, управляти заходами цивільного захисту та забезпеченням техногенної безпеки об'єктів і територій.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій.

Поняття, основні принципи та завдання цивільного захисту. Завдання та обов'язки суб'єктів господарювання з цивільного захисту. Моніторинг надзвичайних ситуацій. Урядова інформаційно-аналітична система з надзвичайних ситуацій. Методичні положення ідентифікації та паспортизації об'єктів господарювання щодо визначення потенційної небезпеки. Аналіз та прогнозування ризиків НС.

Тема 2. Планування заходів з питань цивільного захисту.

Планування заходів реагування на надзвичайні ситуації. Структура та зміст планів цивільного захисту суб'єктів господарювання.

Тема 3. Захист населення і територій в умовах надзвичайних ситуацій

Основні види захисту. Засоби індивідуального та медичного захисту.

Тема 4. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження.

Прогнозування надзвичайних ситуацій. Характеристика зон радіаційного, хімічного та біологічного зараження. Узагальнена оцінка надзвичайних ситуацій. Попередження надзвичайних ситуацій.

Тема 5. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту.

Фінансування заходів з ліквідації наслідків НС, відшкодування збитків постраждалим. Поняття державного резерву, його склад, призначення. Використання матеріальних ресурсів з державного, оперативного, регіонального та місцевого резерву. Координація організації торгівлі продуктами харчування і товарами першочергового вжитку для постраждалого населення. Порядок підготовки матеріалів, на підставі яких надається експертний висновок щодо рівня НС.

Тема 6. Спеціальна функція у сфері цивільного захисту.

Економіка катастроф. Оцінка соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій.

Тема 7. Противибуховий та протипожежний захист.

Класифікація вибухо-, пожежонебезпечних зон. Визначення категорій приміщень, будівель, споруд за вибухопожежною та пожежною небезпекою. Характеристика ступенів руйнування. Заходи противибухового та протипожежного захисту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту.	8	4	-			4	8					8
Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту.	10	2	4			4	8					8
Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві.	12	2	6			4	12	2	2			8
Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках.	10	2	4			4	8					8
Тема 5. Управління прибутком.	6	2	-			4	8					8
Тема 6. Управління активами.	6	2	-			4	8					8
Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу.	8	2	2			4	8					8
Усього годин	60	16	16			28	60	2	2			56

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 2. Засоби індивідуального захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій.	4	
2	Тема 3. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного забруднення.	6	2
3	Тема 4. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах хімічного зараження.	4	
4	Тема 7. Протипожежний та протиповітряний захист	2	
	Разом	16	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій	4	8
2	Тема 2. Планування заходів з питань цивільного захисту	4	8
3	Тема 3. Захист населення і територій в умовах надзвичайних ситуацій	4	8
4	Тема 4. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження	4	8
5	Тема 5. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту	4	8
6	Тема 6. Спеціальна функція у сфері цивільного захисту	4	8
7	Тема 7. Противибуховий та протипожежний захист	4	8
	Разом	28	56

7. Індивідуальні завдання

При вивченні дисципліни «Цивільний захист» здобувачам пропонується виконувати наступні індивідуальні завдання:

- розв'язування кейсів, ситуаційних завдань з теми;
- проведення аналітичного (критичного) огляду літературних джерел та наукових статей за тематикою дисципліни;
- виконання творчих завдань (складення кросворду, ребусу).

Теми індивідуальних завдань:

1. Гуманітарні завдання, організація та персонал ЦО країн світу.
2. Права і обов'язки ЦО та її персоналу.
3. Міжнародний розпізнавальний знак ЦО.
4. Склад та основні завдання сил цивільного захисту (сили та засоби, склад та завдання - на прикладі однієї із служб).
5. Система оповіщення та інформування у сфері цивільного захисту (держаний, регіональний, місцевий, об'єктовий рівень - на вибір здобувача вищої освіти).
6. Заходи захисту населення від надзвичайних ситуацій, їх характеристика.
7. Засоби індивідуального захисту населення.
8. Характеристика радіаційно-небезпечних об'єктів.
9. Характеристика вражаючих факторів ядерного вибуху.
10. Державна система моніторингу довкілля (державні структури що здійснюють моніторинг та їх завдання).
11. Фінансування заходів з ліквідації НС.
12. Оцінка соціально-економічних наслідків НС.
13. Оцінка об'єктів щодо вибухопожежонебезпеки (Категорії приміщень

та будівель за вибухопожежною та пожежною не-безпекою, класифікація вибухо- та пожежонебезпечних приміщень).

14. Концептуальні засади забезпечення пожежної безпеки об'єкта (комплекс заходів та засобів щодо забезпечення пожежної безпеки об'єкта, система запобігання пожежі).

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни «Цивільний захист» застосовуються наступні методи:

- словесні (лекції, бесіди);
- наочні, під час лекцій (інформаційних, аналітичних, проблемних) та практичних занять, в тому числі з використанням мультимедійного забезпечення;
- практичні, під час виконання практичних робіт, задач, вправ;
- інтерактивні методи навчання під час проведення опитування, аналізу практичних ситуацій, дискусії, мозкового штурму, ділових ігор, розгляду кейс-стадій;
- інноваційні, зокрема проєктно-дослідницький метод; інтегровані методи. Застосовуються наступні інформаційно-комунікаційні технології та диджитал-інструменти: цифрові інструменти Google, програмні продукти від Microsoft, програмне забезпечення для проведення опитувань Mentimeter, Kahoot, Trello, Canva, M.E.doc;
- методи дистанційного навчання за допомогою платформ: Moodle та Zoom.

9. Критерії та засоби оцінювання

Види контролю: поточний, підсумковий.

Форма підсумкового контролю: залік.

Впродовж семестру здобувач може отримати максимум 100 балів, в тому числі за перший рубіжний контроль – 50 балів, за другий рубіжний контроль – 50 балів.

По поточному контролю здобувач має можливість отримати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, участі в лекційних дискусіях, тестування, підготовки доповіді-презентації та індивідуальних завдань.

Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти протягом семестру, та кількість балів за виконання підсумкової залікової роботи додається і разом складає оцінку знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та дворівневою шкалою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

Результати навчання, набуті шляхом неформальної, інформальної освіти зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Центральнотехнічному національному технічному університеті.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, тестовий контроль.

Шкала оцінювання: ЄКТС, національна та ЦНТУ

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка	
		За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	Зараховано	82-89
C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок		74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	Зараховано	64-73
E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії		60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	Незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота		1-34

10. Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : підручник / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний. Київ : Каравела, 2019. 268 с.
2. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. уклад.: Ю. О. Полукаров, Н. А. Праховнік, О. В. Землянська. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 163 с.
3. Екологічна безпека та цивільний захист. Практикум [Електронний ресурс]: навч. посіб. уклад.: Н. А. Праховнік, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська, Н. Ф. Качинська. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 166 с.
4. Методичні вказівки до виконання практичних занять з курсу «Цивільний захист» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) освітнього рівня / Укл. Осін Р.А., Красота М.В., Кулешков Ю.В., Шепеленко І.В., Магопець С.О., Бевз О.В., Руденко Т.В. Кропивницький, ЦНТУ, 2023 99 с. <http://dSPACE.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/13080>
5. Охорона праці та цивільний захист: Підручн. / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська за ред. О. Г. Левченка. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, «Основа», 2019. 472 с.
6. Реагування на надзвичайні ситуації: Навч. посіб / О.Г. Барило, П.Б. Волянський, С.О. Гур'єв та ін. Київ : Вид-во "Бланк-Прес", 2014. 210 с.
7. Ткачук А.І., Пуляк О.В. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх

спеціальностей за освітньокваліфікаційним рівнем "магістр. Перевидання, доповнене та перероблене. Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард", 2017. 144 с.

8. Цивільний захист / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. Київ : "Центр учбової літератури", 2016. 264 с.

Додаткові:

1. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навчальний посібник. Київ: "Центр учбової літератури", 2008. 158 с.

2. Миценко І.М., Мезенцева О.М. Цивільна оборона: Навчальний посібник. Чернівці: "Книги-XXI", 2004. 404 с.

3. Надзвичайні ситуації та цивільний захист населення: Навчальний посібник/ За ред. С. П. Сонько Львів: "Магнолія 2006", 2009. 232 с.

4. Рекомендації для населення під час воєнного стану. Центр громадського здоров'я МОЗ України. URL: <https://phc.org.ua/news/rekomendacii-dlya-naseleण्या-pid-chas-voennogo-stanu>

5. Тактика виживання. Як поводити себе, якщо ви опинилися у зоні бойових дій. Воєнний фокус. російсько-українська війна. URL: <https://focus.ua/uk/ukraine/480415-instrukciya-po-vyzhivaniyu-dlya-grazhdanskikh-rekomendacii-voennogo-instruktora>

6. Фосфорні бомби. Як вони працюють та як допомогти при ураженні. Суспільне. Новини. URL: <https://suspiarne.media/220877fosforni-boepripasi-ak-voni-pracuut-ta-ak-dopomogti-pri-urazeni/>

7. Хімічна атака: як реагувати, щоб вижити? Українська правда. URL: <https://life.pravda.com.ua/health/2022/03/22/247916/>

8. Цивільний захист: Конспект лекцій/ За ред. В.Є. Гончарука Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 208 с.

9. Шоботов В.М. Цивільна оборона: Навчальний посібник: Вид. 2-ге, перероб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 438 с.

10. Як необхідно діяти в разі виявлення вибухонебезпечних та підозрілих предметів. Боротьба до перемоги! Черкаський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України. URL: <https://ndekc.ck.ua/novini/197-yak-neobhdno-dyati-v-raz-viyavlennya-vibuhonebezpechnih-tapdozrlih-predmetv.html>

Законодавчі та нормативні документи:

1. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: Указ Президента України від 16 січня 2013 року № 20/2013. URL: zakon5.rada.gov.ua.

2. Конституція України. Основний закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL: zakon4.rada.gov.ua.

3. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI URL: zakon2.rada.gov.ua.

4. Доктрина інформаційної безпеки України: від 29.12.2016.

5. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 964-VIII URL: zakon5.rada.gov.ua.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>
2. Державна служба України з надзвичайних ситуацій URL: <http://www.dsns.gov.ua>
3. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)» URL: <http://www.nau.ua/>.
4. Кабінет Міністрів України URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
5. Міністерство екології та природних ресурсів України URL: <http://www.menr.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт Американського вулканічного товариства URL: <http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
7. Північноатлантичний альянс (НАТО) URL: URL: <http://www.nato.int/>.
8. Постійне представництво України при ООН URL: <http://www.uamission.org/>.
9. Рада національної безпеки і оборони України URL: <http://www.rainbow.gov.ua/>.
10. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України URL: <http://erriu.ukrtel.net/index.html>.